

Előfizetési árak:
 Egyszerre 8 kor., félévre 4 kor.,
 negyedévre 2 korona.
 Egyes szám ára 16 fillér.
 Hirdetések mérsékelt árák szerint.

A lap megjelenik minden o-
 tórtűzön.
 Felelős szerkesztő:
BRANKOVICS GYÖRGY.

KÖZÉRDEK

Szerkesztőség: Deák-u. 8.
 Hova a lap szellemi részét illető
 közlemények küldendők.
 Keziratok vissza nem adódnak.

Kiadóhivatal: István-utca 9.
 Hova a lap anyagi részét illető közle-
 menyek és előfizetési pénzek küldendők.
 Kiadótulajdonos:
FUCHS ANTAL.

PESTMÉGYE SZABADELVŐ KÖZÖNSÉGÉNEK HETILAPJA.

A népszámlálás eredménye Ujpesten.

Ujpest, június hó 5-én.

A magyar kir. központi statisztikai hivatal most tette közzé az 1900. évi népszámlálás eredményeinek első részét, mely hazánk népességének általános leírását községenként tartalmazza.

Köztudomású dolog, hogy a népszámlálás 1901. január elsejétől tizedikéig eszközöltetett és irányadónak azt az állapotot, illetőleg létszámot vették, a mely akkor Sylveszter éjszakáján éjfélkor fennállott.

A magyar korona országainak összes népessége akkor 19 millió 254 ezer 559 lélek volt, teljes 1 millió 790 ezer 786 fővel több, mint tízévevel azelőtt. Népe-
 ségünk tehát az elmúlt évtizedben **10.3 százalékkal** szaporodott.

Az ország községei között, nagyon természetes, minket a népszámlálásnak azon eredményei érdekelnek első sorban, a melyek községünkre, Ujpestre vonatkoznak s amelyek nemcsak elég érdekesek, hanem elég fontosak is arra nézve, hogy azokkal itt, e helyütt, foglalkozzunk.

Ezen eredmények szerint:

Az 1.173 kat. holdon fekvő Ujpest összes népessége; 41 ezer 858 lélek (ebből 22 katona) teljes 18 ezer 337 fővel több, mint tízévevel azelőtt. Községünk népessége tehát az elmúlt évtizedben **78.1 százalékkal** szaporodott.

Ujpest rohamos fejlődése még jobban kidomborodik, ha visszaemlékezünk

arra, hogy Ujpestenek az 1869. évi népszámlálás alkalmával összes népessége csak 6 ezer 722 lélek volt, s e csekély lélekszám 1880-ban már 11 ezer 668-ra, 1890-ben pedig 23 ezer 521-re, míg 1900-ban, mint fentebb jeleztük 41 ezer 858-ra emelkedett.

A gyarapodás tehát 1869-től 1900-ig vagyis 30 év alatt: 35 ezer 114.

Ennek a gyarapodásnak köszönheti községünk, hogy ma az ország városai és községei között a 14-ik helyet foglalja el, míg 1890-ben csak a 35-ik helyen állott. Az utolsó tíz év alatt tehát népességre nézve tulszárnyalta Békés-Csabát, Makót, Brassót, Kassát, Szentest, K. K. Félegyházát, Sopront, Székesfehérvárt, Ceglédet, Nyíregyházát, Zombort, Zentát, Ujvidéket, Békést, Nagy-Szebent, Nagy-Köröst, Jászberényt, Szarvast, Győr, Mezőtur és Eger városát.

Örvendtes jelenség az is, hogy a 41 ezer 858 lélekből csak 2 ezer 243 a külföldi honos, a többi mind magyar állampolgár.

Nemszerint tagozva Ujpest lakosságát, a népszámlálás alkalmával volt 20,514 férfi, és 21,344 nő.

Életkor szerint: 6 évnél fiatalabb: 7,175; — 6 és 11 év között: 5,314; — 12 és 14 év között: 2,410; — 15 és 19 év között: 3,984; — 20 és 39 év között: 13,606; — 40 és 59 év között: 7,192; — 60 évnél idősebb: 2,176; — ismeretlen koru: 1.

Családi állapot szerint: nőtlen, hájadon: 23,912; — házas: 15,126; —

özvegy: 2,764; — törvényesen elvált: 56.

Anyanyelv szerint: magyar: 35,277 (1890-ben: 18,087 volt); német: 4,213 (1890-ben 4059 volt); — tót: 1,261 (1890-ben 800 volt); — oláh: 17 (1890. 16 volt); ruthén: 14 (1890-ben 1 volt); horvát: 61 (1890-ben 13 volt); s erb: 44 (1890-ben 26 volt); egyéb: 971 (1890-ben 513 volt), **Magyarul beszélni tud:** 38,735. Ir és olvas: 28,640.

Vallás szerint: róm. katolikus 28 ezer 386 (1890-ben 16,401 volt); gör. kath.: 226 (1890-ben 98); gör. keleti: 87 (1890-ben 27); ágost. hitv. evangélikus: 2,067 (1890-ben 1135); evang. református: 3,702 (1890-ben 1905); unitárius: 20 (1890-ben 6); izraelita: 7,331 (1890-ben 3915 volt) egyéb: 39 (1890-ben 34 volt.)

Lakóházai közül kőből vagy téglából épült: 1,766; kő- vagy téglalappal bir, de vályog vagy sárból épült: 318, vályog vagy sárból épült: 202, föld vagy más anyagból épült: 28, cserép- pala- v. bádógtetővel bir: 1,098; zsindey vagy deszka tetővel bir: 1213 nád- vagy zsup-
 tetővel bir: 3.

A lakóházak összes száma: 2314, 1890-ben 1484 volt. Az épületek gyarapodása tehát az utolsó 10 év alatt 830.

Érdekes, hogy a váci járásnak, 1890-ben 49978 lelket számlált a népessége, míg ma 77219 és így az összes gyarapodás a járásban 27,241, amelyből ha leszámítjuk Ujpest gyarapodását a 18, 315 lelket, a járás többi 20 községére összesen csak 8926 lélek szaporodás jut

A költő keserve.

Nines tenyéryni zöld. Lombtalan a tujék,
 Merengve állok a tágas rónaságon,
 Mintha csak elhagyott temetőbe járnék.
 Elborong a lelkem e gyászosz pusztuláson,
 De nem vigasztalom a tuj hervadását,
 Lombot fakaszt még a kikelet kopárján.
 De az én szívemnek lesz-e nyílása,
 Folyjatok könnyeim, szívem pusztaságán!

Boldog voltam egykor, szunnyadó gyermek,
 Ki fölött angyalok pajzán serge szárnyal,
 Ajkára enyelgve csókokat lehelnek,
 S elringatják bűvös, csengő kacagással.
 Öntudatlan éltem a ma boldogságát,
 A jövendőt csábos tündérkertnek látám,
 Letarolva áll most, elveszté virágját,
 Folyjatok könnyeim, szívem pusztaságán!

Reménység, reménység te esalóka tündér,
 Kít a való ugyis gyakran elriaszt,
 Véggép ide hagyta, örökre eltűntél,
 Nem hozasz többé már örömet és vigaszt,
 Neked örül szívünk, bár tudjuk csalárd vagy.
 S csaképeid vidul lenge déli bábján, —
 Mid marad még hátra, ha még az is elhagy,
 Folyjatok könnyeim, szívem pusztaságán!

Oh, mert kinos keserv, tengés akkor élni,
 Hogyha súlyos átok érzete a létnek,
 Ha a szív megszűnt már csapongni, remélni,
 S nem érdekl többé öröm, vigság, ének.
 Ha nem esábit már a szerelem varázsa,
 Nem csüng lelkünk a hit éltető világán, —
 S örömmel gondolunk közel elmúlásra, —
 Folyjatok könnyeim, szívem pusztaságán!

Mégse — nem jött még el halála szívemnek,
 Titkos belső szózat lelkembe sugallja,
 „A dermesztő fagytól még egykor fölenged,
 S új életre kelti a tavasz fuvalma.
 Hiu, gőgös álmid, majd ha szétfoszlanak,
 Remélve, munkálsz, küzdesz, ember lenni
 vágyván.

Betöltvén kis köröd, örömkönyvid folynak,
 S virágot növelnek szived pusztaságán!”

Péterfi Gyula.

A társadalom a gyermeknevelés szol- gálatában.

Irta: **Egri Tóth Kálmán.**

(Folyt. és vége.)

Megkeresést intézne a katonai hatóság-
 sághoz, hogy a katonák utcai káromkodá-
 sát, s lépten nyomon tapasztalható illetlen-
 kedéseit szigoruan eltiltsa.

Népszerű modorban röpiratokat és füze-
 teteket adna ki, a melyekben a népet gyerme-
 keinek helyes nevelésére rávezetné.

Ugyane célból ingyenes előadásokat
 rendezne s a kormány által ilyeneket ren-

deztetne, a melyek által az anyák és apák
 gyermekei okszerű nevelésére oktattatnának
 s a melyekben a szivarozásnak, pálinkaivás-
 s a mákfőzetnek főleg a gyermekekre káros
 hatása magyaráztatnék meg.

Gondoskodnék arról, hogy alkalmas he-
 lyeken jelzőtáblák hirdetnék, hogy károm-
 kodni s tisztességtelenül beszélni tilos, s
 hogy a gyermekeknek szívtart, dohányt, bort
 és pálinkát kiszolgáltatni nem szabad.

Felügyelete, sőt erkölcsi támogatása mel-
 lett alakittatnának ifjusági s erkölcsneme-
 sítő egyesületek s tartatnának előadások, a
 melyeknek a célja a nevelésügy népszerű-
 sítése s a nevelésügy iránti érdeklődésnek
 felébresztése volna.

Szóval ez az egyesület volna az, a mely
 a gyermeknevelésnek az iskolán- és csalá-
 don kívüli ügyét munkatársként felkarolva,
 azt virágzásra juttatná s a tantestületek
 helyes irányu javaslatainak érvényesülést
 szerezne.

Ez volna az, a mely tagjai által megadná
 a példát arra, hogy a gyermekeknek s az
 ifiaknak iskolán kívüli viseletét miként kell
 alkalmas módon ellenőrizni.

Bizonyára lesz még ennek az egyesület-
 nek az itt elmondottakon kívül sok más fel-
 adata is, teszem, hogy órangyal lenne a ta-
 nonczok mellett is, megtisztítván a műhe-
 lyeknek sokszor szennyes levegőjét a segé-
 dek fajtalan, erkölcsgyikoló beszédjétől stb.
 A további teendőket azonban idővel a gya-
 korlat maga fogja a leghelyesebben kijelölni.

Az a kérdés azonban, hogy ha a társa-
 dalom a nevelés munkájába bevonatott, mi-
 lyen helyzet fog előállani az iskolákra s a
 tanítókra?

s ennek is legnagyobb része, 5478 lélek gyaropodás Rákospalota községét illeti meg, amelynek 1890-ben 6264 volt a lélek száma, ma pedig 11,742-re emelkedett; a járás többi 19 községének népessége tehát összesen csak 3448, fővel szaporodott a lefolyt tíz év alatt.

Az itt felsorolt adatokból még két dolog világos és örvendetes, nevezetesen az, hogy községünk közegészségügyi viszonyai javultak, hogy a nemzetiségi viszonyokat illetőleg a magyar anyanyelvűek és a magyar honosok hatalmasan tért foglaltak.

Műveltségi szempontból azonban szomorú és megdöbbentő, hogy községünkben, leszámítva a 6 éven aluli gyermekek számát, még mindig 6043 ember létezik, aki se írni se olvasni nem tud. Reméljük azonban, hogy — iskolaépületekben most már nem lévén hiány — a jövő népszámlálásig ez a szám is teljesen eltűnik.

Ujpestnek e néprajzi tükre után, melyet hivatalos adatok alapján állítottunk össze, még csak azt kívánjuk, hogy községünk Isten segédelmével, minden irányban ezután is úgy gyarapodjék, fejlődjék, mint eddig és hogy a község vezetői, vezérférfiai a község érdekében kifejtett működésükben, a méltatlan támadásokkal szemben se laukadjanak el.

Adja Isten, hogy 1910-ben is azt irhassuk majd Ujpestről, amit ma oly igaz örömmel írunk: Virágzik! Gyarapszik!

H I R E K.

— **Állandó választmányi ülés.** A vármegye állandó választmányja f. é. június 6-án ülést tart.

— **Utezáink rendezése.** A *Volfner-utezána*k feltöltési munkálatai e napokban befejeztettek. A főváros tanácsa ezen utezáink rendezésénél a legnagyobb előzékenységgel járt el, amennyiben megengedte, hogy a töltés részüje (lába) a főváros területén legyen, ami nélkül a feltöltést nem lehetett volna teljes szélességében keresztül vinni; továbbá a töltéshez szükséges anyagot ingyen adta, s a töltésre új és csinos kerítést állíttat. — Befejeztetett, még pedig a *Leiner Testvérek* áldozatkészsége folytán a *Kinizsi-uteza* rendezése is. Ennek az utezána a csatornázási munkálatait ugyanis teljesen a *Leiner Test-*

Hát a tanítóknak kötelességüket ezután is csak úgy, de sőt még fokozottabb buzgalommal kell teljesíteni oly irányban, amint azt eddig is tették. Nevezetesen a hazugság kiirtására időt, fáradságot kímélniök ezután sem szabad.

A szülői házzal közvetlen érintkezésben állani a tanítónak tovább is szent kötelessége marad, mert ha ezt tenni elmulasztja, nevelésének munkájában támadt hézagot a társadalom állásfoglalása sem lesz képes pótolni.

Nem lesz szabad ezután sem figyelmen kívül hagyni a gyermek költségeit, amely esetekben lehetőleg mindenkor személyesen fog utána nézni annak, hogy a gyermek igaz uton jutott-e a birtokában levő pénzhez; figyelmeztetni fogja a szülőket, hogy a menyinyiben gyermekiknél idegen tárgyat látnak, azt a tanítóhoz beszolgáltatni kötelességüknek tartásák, hogy így az osztálytanítónak alkalmat szolgáltatassanak arra, hogy a gyermek esetleges hibáját felfedje s a javulás processusát megindítsa.

Sétáik alkalmával figyelmünket sohase kerülje az iskolás gyermekek helytelen utcai viselete, a mi ellen okos tapintattal esetről-esetre tegye meg a szükségeseket.

S végül sohase mulassza növendékeit figyelmeztetni arra a köteles tiszteletre, mely lyel a felnőttekkel szemben viseltetni tartoznak, továbbá arra szoktatni növendékeit, hogy a felnőttekben azok tanítói és szülei helyettesét tekintsék, a kiknek az ő utcai viseletükre felügyelni joguk van.

vérek fedezték, a kövezéshez pedig kőanyagot adtak. — A *Károlyi-utezána*k a kövezése sürgős lévén, a község előjárósága felszólította a „BUR” vasut igazgatóját, hogy vágányait mielőbb a végleges nivóba helyezze s azon kívül felépítményét akként alakítsa át, hogy közötté és mellette a kövezés lehetségesse váljék. A község előjárósága feltétlenül megkívánja a vezetősinek alkalmazását, nehogy oly állapotok álljanak elő, mint az Arpád-uton, ahol a sín szélén a kövek minduntalan kibicsaklanak. A surlódások elkerülése ezéjából a község előjárósága csak akkor fog hozzá a kövezéshez, ha a vágányok véglegesen el lesznek helyezve. Reméljük, hogy a „BUR” vasut e munkálatokkal már nem fog sokáig késni, s nemesak a kettős vágányok lefektetését s vágányainak a „B. V.” vasut vágányaival való összeköttetését végre fogja valahára hajtani, hanem a Károlyi-utezána is lehetőleg az ut szélére fogja a vágányok tengelyvonalát helyezni, hogy az uteza forgalmára több hely maradjon. Reméljük pedig azért, mert már június havában vagyunk s mert az a *szerszámköcsi*, amelyet még a múlt évben oda állítottak a Károlyi-uteza és István tér sarkára már *öngyilkossági gondolatokkal foglalkozik* — unalmában.

— **Szaporodnak az iparvágányok.** A *Leiner Testvérek*, *Mautner Mihály* s az *Egyediféle* gyártelepek részére engedélyezett iparvágányok építése már megkezdődött. A *Leiner Fülöp* és *fiái cég* pedig engedélyt kért az iparvágányok lefektetésére.

— **Tűz.** F. hó 3-án a Kont-uteza 1. számú ház, amely Hofstädter János vendéglős tulajdona, ismeretlen okból kigyuladt s teljesen leégett. A tűzhöz kivonult ugyan a tűzország is, de már csak a tűz lokalizálásán fáradozhatott.

— **Az esküdtképes egyének összeíró bizottsága** a következő hirdetményt boesájtotta ki. A nagyméltoságu m. kir. Belügyminisztériumnak 94179 1898. számú magas rendeletének megfelelőleg az esküdtképes egyéneket magában foglaló alaprajstromok elkészültvén, azok alulírt bizottság hivatalos helyiségében (újközség ház I. emelet 29. ajtó szám alatt) közszeméire kitétetnek azon megjegyzéssel, hogy akár alkalmas egyének kihagyása, akár nem alkalmasok bejegyzése ellen folyó évi június hó 1-től kezdve 15 napon át bárki felszólalhat, a felszólalásokra pedig, melyek az említett hivatalos helyiségben lesznek kitéve, további 8 nap alatt észrevételeit az 1897. évi XXXIII. t. cz. értelmében bárki írásban vagy szóval ugyanott megteheti. Ujpest, 1902. május hó 31. Az összeíró bizottság.

— **Távollevő hadkötelesek.** Ujpest szülöttei közül minden esztendőben jelentékeny azoknak a száma, kik hadkötelezettségi korukat elérve, a sorozóbizottság előtt nem jelentkeznek, s hollétük teljesen ismeretlen. Az 1880-ban született s távollevő hadkötelesek a következők: Aniesek Gyula, Balázs József, Bokor János, Bokoli Rezső, Daruda József, Dooskalik József, Dömötör István, Hajs József, Kern János, Kondeka Ferencz, Kozma György, Krus János, Korucz János, Mariczik Antal. Az 1881-ben született s távollevő hadkötelesek: Köteles Albert, Kovács Ede, Lázár János, Logó Ignác, Merker Ferencz, Müller József, Molitor Öszkár, Némegy Gyula, Rozbora Miksa, Schrötter József, Senirád Antal, Strelko József, Student József, Toncsék Mihály, Tinka István, Vaskovics Sándor, Vig Gyula.

— **Halálozás.** *Veress Sándorné* szül. *Asztalos Boriska* életének 27-ik évében s boldog házasságának második havában jobblétre szenderült f. é. május hó 29-én. A megboldogult tetemeit május hó 30-án helyezték el végnyugalomra a *Nagykárolyi* ev. ref. sirkertben. Az elhunytban Mady Lajosné szül. *Asztalos Vilma* esperesnő és *Asztalos Lajos* községi tisztviselő testvérüket gyászolják.

— **Táncmulatság.** Az „*Amodeo Ágnes*” asztaltársaság Ujpesten, a Bräuer-féle vendéglőben (Attila-uteza 6. szám alatt) június 15-én, szegény valláskülömbőség nélküli iskolás gyermekek felruházására dal-, szavaltat- és humorisztikus előadásokkal egybekötött nyári táncvizalmat rendez. Kezdeté délután 4 órakor. A műsor belépti jegyül szolgál. Műsor ára 20 fillér. Felülfizetések — tekintve a nemes ezélt — köszönettel fogadtatnak és hírlapilag nyugtáztatnak. Ked-

vezőtlen idő esetén a mulatság az összes zárt helyiségekben tartatik meg.

— **Névváltoztatás.** Hodics Borbála újpesti illetőségű itteni lakos családi nevének „Halmi”-ra kért átváltoztatását a belügyminiszter f. é. 56.903 számú rendeletével megengedte.

— **Guttenberg-ünnepély.** A magyarországi könyvnyomdászok és betűöntők szanatórium 45-ös bizottsága június 22-én a rákospalotai parkvendéglőben az összes fővárosi nyomdász-dalárdák közreműködésével, a szanatórium alapja javára, tánczezal egybekötött nagy Guttenberg-ünnepélyt rendez, a melyre a nagyérdemű közönség figyelmét már előre is felhívjuk. Bővebbet a műsor megjelenése után.

— **Nyári táncmulatság.** Az „Ujpesti függetlenségi Kör” f. é. június hó 28-án a rákospalotai parkvendéglő helyiségeiben nyári táncmulatságot rendez, melynek tiszta jövedelme a petíció költségeinek fedezésére fog fordítatni, s így a felülfizetések köszönettel elfogadtatnak. Személyjegy 1 korona. Családjegy (1 ur, 2 hölgy) 2 korona. Kezdeté esti 7 órakor.

— **Iskolai vizsgálatok sorrendje.** Az újpesti m. kir. állami *faipari szakiskola* Gyár-uteza- és Hajnal-uteza sarkán levő helyiségeiben az 1901—1902. tanévi záróvizsgálatai június hó 5-én és 9-én délelőtt 9 órától 12-ig és délután 3 órától 6 óráig tartatnak meg. Minthogy a tanfolyam négy éves egy-egy napon csak 2—2 osztály vizsgázik. A vizsgálatok befejezte után pedig az összes tanulók úgy mint eddig is ugyancsak a szakiskola tanmühelyeiben július végeig egész napon csakis a gyakorlati iparban lesznek elfoglalva, hogy jövendőbeli hivatásuknak minél jobban megfelelhessenek. A vizsgák ideje alatt a tanulók és a téli tanfolyamon résztvevő iparossegédek *rajzaiból és munkálataikból kiállítás* rendeztetik. A vizsgákra valamint a rajzkiállítás megtekintésére az érdeklődők szívesen láttatnak.

— **Nyári-ünnepély.** A „Danubiusz Dalos Kör” 1902. évi június hó 15-én a „Római fürdőben” hangversenyyel egybekötött nyári ünnepélyt rendez. Az ünnepély részletes műsorát lapunk legközelebbi számában egész terjedelmében fogjuk közölni.

— **Tavaszi táncvizalom.** Az „Ujpesti ev. ref. egyház” f. é. június hó 21-én a rákospalotai parkvendéglő összes helyiségeiben tavaszi táncvizalmat rendez. Belépti díj 1 kor. Kezdeté este 8 órakor. Jegyek válthatók a bizottság tagjainál és a táncvizalom napján esti 6 órától a pénztárnál. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hírlapilag nyugtáztatnak. A táncvizalom a jelzett napon minden körülmények közt megtartatik. Bizottság tagjai: Vikár István elnök, Rátz Ernő elnök, Dr. Kovács Nagy Lajos főgondnok, Mady Lajos esperes, Nagy György pénztárnok, László Endre főjegyző, Henter Gábor ellenőr, Konyha Géza ellenőr, Bodnár Sámuel, Boday János, Braczkó Imre, Csapó József, Farmathy István, Faragó János, Földes Károly, Garay Ferencz, Hajdu János, Halmágyi János, Cz. Katona József, Kecsenovits Pál, Kiss Ferencz István, Máthé Ambrus, Podrusik Ferencz, Ráday Antal, Sallay István, Székely Lajos, Szabó László. Vass István bizottsági tagok.

— **Öngyilkos ügyvédjelölt.** Dr. *Markó Gyula* 28 éves kassai születésű ügyvédjelölt f. é. június hó 2-án délután a megyeri csárda mellett levő erdőben fölakasztotta magát. Az akasztott ember hulláját a boncsterembe szállították. Öngyilkosságának oka eddig ismeretlen.

— **Szülők figyelmébe ajánljuk** Korányi Jenő kárpitosnak lapunk mai számában közölt hirdetését. A gyermekkocsik, melyeket gyári áron boesát a vevők rendelkezésére, valóban szépek, kitűnőek és olcsók.

IRODALOM.

*Az állatok világából a kiadó cég most küldte szét az 54-ik füzetet, amelyhez igen szép kivitelű fekete nyomatu műlapot csatolt. Ez a műlap a pinyteket ábrázolja. bemutatva a megvágót, a zöldikét, a kenderikét, valamint a fenyő- és az erdei pinytet. Ebben az 54-ik füzetben a paszáta-félékről szóló kedves rész befejeződik s a szerző a bujkáló-félék ismertetésére tér át, szólva az északamerikai gezerigóról, továbbá az ökörszemről. A szövegközi rajzok ezuttal is szépek és hűek. Az állatok világa Légrádi testvérek kiadásában füzetként jelenik meg és pedig hetenként pontosan. Egy-egy füzet ára 80 fillér. A rendkívül becses és érdekes mű úgy a vállalat kiadóhivatalában (vázei-körut 78), mint minden nagyobb könyvkereskedésben megrendelhető. Az eddig már megjelent két kötet díszes kötésben 18—18 koronáért kapható.

*Jégverés elleni biztosítás Hogy hány-szor teszi tönkre a gazda legszebb remény-ségeit egy-egy hirtelen lezuduló jégcső, azt sajnos, mindnyájan tapasztalatból tudhatjuk. E csapás ellen biztosítással igyekszünk védekezni, mivel ez az egyedüli mód arra nézve, hogy kárunk, ha mindjárt teljesen nem is, de legalább nagyobbbrészt megtérüljön.

Baj azonban, hogy gazdáink igen nagy része sem a biztosítás megkötése, sem a kár felbecsülése körül nem bír kellő jártassággal minélfogva a biztosításhoz szükséges ívek betöltését az ügynök tetszésére bizza a ki — ha nem eléggé lelkiismeretes — már itt kárt tehet a gazdának: ha pedig bekövetkezik a jégverés, maga a gazda, nem értvén a valódi kár felbecsüléséhez, megint ki van szolgáltatva a becsüsk kénye kedvének és esetleg sokkal hevesebb összeget kap a biztosító társaságtól, mint a mennyi őt jogosan, igazság szerint megilletné. De megtörténhetik az is, hogy a gazda nagyobb követeléssel áll elő, mint a valódi kár, a miből aztán sok kellemetlenség, sőt költséges pör is támadhat, a hol megint csak a gazda huzza a rövidebbet.

S mindez másképen lehetett volna, ha a gazda maga is értett volna a biztosítás helyes megkötéséhez és a kárnak felbecsüléséhez.

Ezekre nézve pedig kimerítő, könnyen megérthető és számos példával is megvilágosított utbaigazítást ad „A jégverés által okozott károk biztosítása és becsülése” című könyv, Várady Lajostól, a mely Budapesten a „Franklin Társulat”-nál jelent meg s kemény kötésben 3 koronáért kapható.

SPORT.

Alagi nyári versenyek.

A Bécsben most folyó Derbi meeting befejeztével a hó 12. 14., 15., majd a hó végével 29-én, továbbá július 1., 4., 5. és 6-án mérjük össze Alagon mérsékelt képességű telivéreink erejüket az urlovasok szövetkezete által rendezett versenyeken. A székesfőváros és környékének sportszomjas publikuma bizonyára özőnével fogja felkeresni a híres fekvésű Alagot, hogy sportszenvedélyének és a totalitateur feneketlen gyomru molochnának áldozzon.

Részletesebben e versenyekkel csak a versenyprogram megjelenése alkalmával foglalkozhatunk.

CSARNOK.

Ross nyelvek.

— Elbeszélés. —

Irta: Brankovics György
(Folytatás köv.)

1.

Nógrádmegyének székvárosa, Balassagyarmat nagyon kis város volt még történetünk idejében, de hát székváros volt, a vármegye urai, tisztviselői bizonyos tekintélyt kölcsönöztek négy-ötzernyi lélekből álló lakosságának, kik földműveléssel, baromtenyésztéssel iparral foglalkoztak, s szorgalmas, józanéletű emberek lévén, bizonyos jólétnek örvendeztek.

A vidéki kis városoknak bizonyos rossz szokásaitól azonban minden józanságuk s műveltségük dacára ők nem tudtak megszabadulni. Így például ha a járás nőtelen szolgabírája a déli órákban egyik vagy másik leányos háznál látogatást tón, este felé

már a város legszelebb házaiban is beszéd tárgyát képezte ez a látogatás, persze bizonyos esipős megjegyzések kíséretében vagy pedig ha a város érdemes bírása egyszer egy esztendőben éjjeltáj ment haza a kaszinóból, ezt a felháborító eseményt délig az összes vendéglők, koresmák és kávéházakban ezukrászokban letárgyalták.

E kis városi szokásnál fogva hétfőn este már mindenki tudta, hogy Domy kántor ur hétfőn délbe egy levelet kapott unokaöcsésétől Domy Ferencztől, amelyben azt írja, hogy legközelebb elhagyja Amerikát s nehéz becsületes munkával szerény vagyonaival szülővárosában óhajtletelepedni. A szerény vagyon persze estélig milliókká növekedett, s a becsületes munkást üzérre avatták, aki nevezetesen a petróleummal kereskedne, óriás összegeket nyert, s olyan nagy gyarmatáru kereskedést fog Balassagyarmaton berendezni, amelyet — czikkeinek olesóságánál fogva, — tönkre fogja az összes üzleteket tenni.

Az egész város érdeklődött Domy Ferencz személye iránt, s habár husz év előtt vándorolt ki Amerikába, mégis mindenki úgy ismerte egyszerre, mint a saját fiát. Atyja jómódú fűszerkereskedő s háztulajdonos volt, de nevének korai halála után, olyan anyagi veszteségek érték, hogy tönkre ment, mindene dobra, jó maga pedig a sirba került.

Egyetlen fia, Ferencz, tizenéves éves volt akkor s valóságos gonosz Pistája volt a városnak. A tisztelendő plébános uron kívül mindenkinek csinált valami kellemetlenséget. Utón-utóféln verekelett, az ina s éveit tíz helyen is megkezdte, de sehöl semvégezte be s apja bizony sokszor használta nevelő eszközként a botot mindaddig, amíg a fiu meg nem fogta a bot másik végét s így nem szóllott: „Atyám, tökéletesen igazad van. A verést megérdemlem, de kérlek ne üssél meg többet, mert kinőttem a bot alul, ígérem azonban, hogy megjavulok.”

Sajnos, a szegény atya nem sokáig gyönyörködhetett fia javulásában. Midőn jobblétre szenderült nagybátyja a kántor vette pártfogásába s egy budapesti bankháznál szerzett neki állást. Egy álló esztendeig csak jó és díszes dolgot hallott Ferenczről a nagybács. Egy év után azonban olyan levelet kapott a bankháztól, amelynek elolvasása után rögtön Budapestre utazott. Hogy mi történt a fővárosban — azt senki sem tudta meg, mert Domy kántor csak annyit mondott el ismerőseinek, hogy Ferencz Amerikába vándorolt ki. Az emberek egy álló hétig törték a fejüket, a kivándorlás okát keresve de ezután a megyei orvos leányának férjhezmenetele háttérbe szorította a Ferencz dolgot, aki most harminzkilenc éves korában, gazdag emberként tér vissza. Ez valóban senki sem hitte volna.

Május elseje volt, midőn Domy Ferencz kántor kíséretében gyalog jött be, a nemrég megnyitott vasuti állomástól a városba. A kiváncsi emberek mind ottkönyököltek az ablakban, vagy az ablakok üvegtáblái mögött kádkáltak kifelé s valamennyien esalódván várakozásaikban, kiesnylő mosolylyal néztek az új polgártárs után.

Az egyszerű öltözet, melyet Ferencz viselt, az a kis uti-bőrönd, melyet egy vasuti szolga szállított targonczán utána: bizony nem igen vallott a milliomosra. A bőrönd tartalma se lehetett valami nagyon értékes, mert a targonczás minden megerőltetés nélkül toltá maga előtt.

A város lakossága estefelé már két pártra szakadt: az egyik párt azt állítá, hogy Domy Ferencz éppen olyan szegény lump módjára tért vissza, mint a hogy elment: a másik azzal állott elő, hogy szándékosan jelent meg szülővárosában oly szerényen s majd csak idővel mutatja meg, mennyi van a bugyelárisában.

S az utóbbiaknak igazuk volt.

Négy hét mulva Domy Ferencz, visszavásárolta az apai házat. Az épület földszintjét egy nagy üzlethelyiséggé változtatta át s nyolcz hét alatt olyan gyarmatáru kereskedést rendezett be amely bármely világvárosnak is díszére vált volna.

A lakosság örömmel üdvözölte az új kereskedést, különösen annak esemegerészét, amelyet eddig nélkülöztek gyarmatáru kereskedő társai azonban sanda szemmel néztek vetélytársukra.

Az üzletvezetés és háztartás kitünő támogatást nyert Ferencz egy távoli rokonában, a véle egy idős özvegy Keleti Máriaiban, a kit a nagybácsi ajánlott ez állásra, s akiről Ferencz rövid idő mulva olyan elragadtatással beszélt, hogy kántor nagybátyja megdöbbenve kérdezte:

— Feleségül akarod venni?

— Ilyen gondolat — válaszolá Ferencz kaczagva — távol van tőlem kedves nagybátyám. Maholnap negyven éves leszek s magamhoz hasonló korabeli nőre nem pályázom. En nagyra becsülöm Mari jó tulajdonságait, de szürke szemében egy olyan gonosz vonást fedeztem fel, a mely semmi körülmények között sem bírná a tetszésemet megnyerni.

— Igazad van öcsém. Mari csak addig megbecsülhetetlen portéka, míg a saját akaratja szerint tehet-mehet, de mihelyt akadályokra talál valóságos sárkány. Az első férje az utolsó években nem igen látott derűs napokat, de annál több borusakat.

— Ezt még nem tapasztaltam, — válaszolá Ferencz, — pedig már fél éve annak, hogy szemmel kísérem s ami legjobb benyomást tett rám, az az, hogy minden érelyesége mellett tapintatos.

— Hja kedves öcsém, ha a szemed, üzleteden és üzletkönyveiden kívül mást is megfigyelne, akkor régen észrevetted volna, hogy honnan fuj a szél. Te mindent látsz, ami házadban történik, de semmit se látsz abból, a mi Mari keblében fejlődik. Biztosítolok, hogy csak azért zabolázza természetét, mert azt hiszi, hogy idővel Domy Ferencznél lesz.

— Bolondság, sokkal okosabb, semhogy ilyen ábrándokkal foglalkozzék.

— Öcsém, egy férjhezmenetnékes özvegy asszony soha sem okos. Ismétlem, minden önfeláldozásának a házasság gondolata a forrása. Mihelyest meggyőződött téged arról — így gondolkozik, — hogy háztartásodnak hasznos, nélkülözhetetlen támasza, rögtön zokogva fogja tudomásodra adni, hogy kénytelen elhagyni a házadat, mert az emberek, ezt és azt beszélnek. En már néhány hét óta figyelemmel késérem s beszélni is akartam a dolgról néked. Te a kelleténél nagyobb súlyt fektettél a rokonságra s ezzel reményeket ébresztettél benne.

— Nagyon sajnálom — mondá Ferencz — ha szívéllyességemet félre magyarázta. A kellemetlen helyzet azonban arra ösztökél, hogy szándékomat, mely körülbelül négy hét előtt fogamzott meg bennem, mielőbb végrehajtsam.

— Meg akarsz nőszülni?

— Okvetlenül. Üzletem és háztartásom követeli s elvégre Mari sem maradhat itt örökké.

— Nos és kiszemeltél már feleségül valakit?

— A választás nem nehéz, mindössze tíz-tizenkét leány vágyódik városunkban ez időszerint a fejkötőre, de én csak egyet óhajtok közülök . . .

— Igen, igen, — türelmetlenkedik a nagybácsi — de kit, melyiket? Az itt a fődolog.

— Kék Katiezát!

— Ah, világhírű heti lapunk kiadótlajdonosának a leányát!? Pompás leány! Miként ismerkedtél meg vele?

— Nagyon egyszerű módon. Üzletem érdekében hirdetések közöltem a hirdalpan s ezeket magam adtam fel a lap kiadóhivatalában, ahol azokat egy esinos, ügyes hölgy vette fel. Többször megfordultam a kiadóhivatalban s a hölgy üzleti szelleme — teljesen meghódított.

— Úgyan illik hozzád. Körülbelül huszonöt éves, szép és hozzá vagyonos is. Vedd el mielőbb!

— Csakhogy kettőn áll a vásár, s én még egyáltalában nem vagyok tisztában vele.

— Beszélj vele!

— Ezt könnyebb tanácsolni, mint megtenni. A kosár nem kellemes ajándék.

— Eh mit kosár, téged egyetlen leány sem kosaraz ki. Egészséges, derék férfi vagy, házad, jó üzleted van . . .

— S mégis megtörtént már számos hasonló jó tulajdonságokkal felruházott férfival, hogy . . .

— Már látom, ismét nekem kell a dolgot nyélbe ütni. Atsegítettelek a tengeren Amerikába, hát majd csak bevonzolnak a

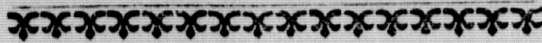
házasság révén is. Még ma megkérlelem az öreg Kéket s meglásd ha néhány nap múlva össze jősz a leányával úgy elfogó pírulni mint a pipacs.

II.

Domby Ferencz, sajátos kedélyhangulattal ment nagybátyjától haza. Érezte, hogy Máriával szemben nem léphet fel többé oly fesztelenül, mint eddig, hogy tudta, hogy arcvonásaiból olyan dolgokat fog kiolvasni, a melyek reá nézve kellemetlenek s amelyektől egyelőre nem szabadulhat meg, mert nősülési szándékáról még nem beszélhet véle.

Az éles látású özvegy rögtön észrevette Ferenczen a változást, de mint minden önző ember, csak arra gondolt, hogy az ő személyével áll-e az összeköttetésben vagy

nem, lesüti szeméit, míhelyt az ő szemével találkozik, hogy társalgás közben, nem találja meg mint ezelőtt, a kellő szavakat, s néha úgy rábámul az asztal terítékre mint-ha a lelke isten tudja hol és merre kalandozna. Az özvegy szenttül hitte, hogy Ferencz elérkezettnek találta az időt, amelyben a kettőjük között létező viszonyt tisztába kell hozni. Hiszen jobb feleséget nálánál nem is találhatna. A tükör azt mondta neki, hogy még bátran versenyezhet a leányokkal. A színe telve volt — már amennyire az egy önző szívnél lehetséges — Ferencz iránti szeretettel. Az esze pedig csak azzal a gondolattal bébelődött, hogy Ferencz vagyonát gyarapítsa, szaporítsa, világos tehát, hogy...

Szigoruan szabott ár.

Értesitem a t. közönséget, hogy

gyermekkosci raktáramat

felosztatom s míg a készlet tart legjobb gyártmányu kocsijaimat gyári áron alul fogom a vevők rendelkezésére boesájtani.

Kérem megkisérelmi.

Tisztelettel

Korányi Jenő

Kárpitos

Arpád-ut 37. szám.

Ssigoruan szabot ár.

Kiváló szerencse

Török-nél.

Nagyon sokan szerencsések lettek általunk.

JEGYZÉK 50,000 nyereménynek.

Legnagyobb nyeremény a lezszerencsésabb esetben

1.000.000 korona.

Korona

1 jutalom	600000
1 " " " " " "	200000
1 " " " " " "	200000
2 " " " " " "	100000
1 " " " " " "	90000
1 " " " " " "	30000
1 " " " " " "	70000
2 " " " " " "	60000
1 " " " " " "	40000
3 " " " " " "	30000
1 " " " " " "	25000
2 " " " " " "	20000
3 " " " " " "	15000
31 " " " " " "	10000
67 " " " " " "	5000
3 " " " " " "	3000
432 " " " " " "	2000
763 " " " " " "	1000
1238 " " " " " "	500
90 " " " " " "	300
31700 " " " " " "	200
2990 " " " " " "	170
4900 " " " " " "	130
50 " " " " " "	100
3900 " " " " " "	80
2960 " " " " " "	40
50,000 nyer. és jut. kor. összesen	13.160,000

Az összes nyeremények 5 hónap alatt kiadásoltak és készpénzben fizetődöl.

Hat millió koronánál többet nyertek nálunk nagy-rabecsült vevőink.

Az egész világ legesélydúsabb sorsjátéka a mi m. kir. szab. osztálysorsjátékunk, mely nemsokára újból kezdetét veszi.

100,000 sorsjegy 50,000

PÉNZNYEREMÉNYVEL sorsoltatik ki, tehát az összes sorsjegyek fele nyer a mellékelt sorsolási jegyzék kimutatása szerint.

5 hónap alatt összesen **Tizenhárom millió 160.000 koronát**, egy hatalmas összeget sorsolnak ki. Az egész vállalat **állami felügyelet alatt áll.**

A II-ik osztály **eredeti sorsjegyeinek** tervszerű betétjei a következők:

egy nyolczad (1/8) frt	1.50	vagyis	3.—	korona,
egy negyed (1/4) " "	2.50	" "	5 —	" "
egy fél (1/2) " "	6.—	" "	12.—	" "
egy egész (1) " "	12.—	" "	24.—	" "

A sorsjegyeket **utánvétellel** vagy a **pénz beküldése** ellenében küldjük szét. Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket kérünk azonnal, de legkésőbb

f. év junius hó 18-ig,

mely napon a húzás kezdetét veszi, bizalommal hozzánk küldeni.

Török A. és Tsa bankház

Budapest.

Hazánk legnagyobb detail osztálysorsjáték üzlete.

Főárudánk osztálysorsjáték osztályai.

Főüzlet: VI., Teréz-körut 46/a.

Fiókok: 1. Vaczi-körut 4.

2. Muzeum-körut 11.

3. Erzsébet-körut 54.

Török A. és Tarsa bankház Budapest.

Rendelőlevél levágandó.

Kérek részemre I. oszt. m. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervezettel együtt küldeni.

Az összeget korona összegben { **utánvételezni kérem postautalvánnyal küldöm mellékelem bankjegyekben (bélyegegkben)** } A nem tetsző törlendő.

Pontos szám: _____